

HINDU HITREGÉK

(A Katholikus Hitterjesztés Lapjai 1896. április. XV. évfolyam, 4. füzet, 69. oldal)

Időnkint foglalkozunk a pogányok hitregéivel is.

A hitetlenség minden oldalról támadja a kinyilatkoztatott vallást és annak legfőbb őrét: a kath. egyházat. El akarja hitetni a világgal, hogy Isten részéről nem történt kinyilatkoztatás. Ezt az állítást tarthatatlanná teszik a pogány hitregék is, mert mindegyikben ráismerhetni az ős-kinyilatkoztatásnak egy-egy töredékére. Ebből az következik, hogy az ember eltorzíthatja az igazságot, de az örökséget eltékozolni nem áll hatalmában.

A pogány hitregék ismertetése által szolgálatot teszünk a kath. missiók ügyének is. Ha látjuk azt a vakságot, erkölcsi sülyedést, melyben a pogány népek milliói fetrengenek, megilletődünk, fölbuzdulunk ima és alamizsnára, hogy halál árnyékában tévelygő testvéreink mielőbb megismerjék az „egyedül igaz Istent és akit küldött, Jézus Krisztust”.

Nem hunyhatunk szemet ama megdöbbentő tény előtt sem, hogy az európai hitetlenek megkedveltetni erőlködnek a bálványozásnak kevésbé durva nemeit a keresztény világgal is; e célra kiválogatják a bálványimádásnak tetszetősebb, emberibb vonásait, és ezeknek keretében pogány hitközséget szerveznek zsidók és keresztényekből.

Az első kísérlet a hindu bálványimádásával történik, bemutatunk tehát néhány hindu hitregét visszataszító például.

A „trimurti”

Párhuzamba szokás állítani a hindu „trimurti” bálványt a Szentháromság titkával. Két hazugság van e párhuzamban: 1) A „trimurti” a hindu hitregének nem legfőbb lénye, 2) a „trimurti” tagjai között nincsen belső viszony, legfeljebb testvéreknek fogadhatók el.

A hindu hitregének legfőbb lénye Brahma vagy Brahm, aki mindeneknek isteni és egyetlen forrása, akibe mindenek visszatérnek. E névnek jelentése: növekedni, mások szerint: nagy. Egyéb nevei még: Szat = igazság, Parabrahma = első és legfölségebb lény, Avyaka = láthatatlan, Nirkapla = a nem teremtett, Szvayambhu = önnönmagától való.

Brahm nem szerepel a hitregékben; bálványképe nincs, semmiféle tiszteletben nem részesül. Ennek oka abban rejlik, hogy Brahm a teremtés,

fönntartás és átalakítás munkáját az általa teremtett: Brahmá, Visnu, Szivah istenekre bízta. A Brahmától való eredetet és függést kifejezi a közös egy test, a háromféle működést a 3 fej. Ennek az egy testen három fejet viselő bálványnak a neve: „trimurti”.³⁶

A „trimurti”-nak első személye: Brahmá, kit a két névnek hasonlatossága miatt könnyű összetéveszteni Brahm legfőbb istennel.

Sokféle mese van Brahmá eredetéről; mi csak egyet említünk. Brahm kezdetben a vizet teremtette. A vízbe egy csírárt helyezett, melyből két tojás fejlődött. Ebben a tojásban született és növekedett egy lótuszvirágon Brahmá. A teremtést avval kezdte, hogy a tojás egyik feléből megalkotta az égboltozatot, a másiktól a földet; kettő között maradt az eget és a földet elválasztó űr. Ez a hindu regék három világa. Az égben készített 7 mennyországot, a föld alatt 7 poklot, és benépesíté amazokat jó, emezeket gonosz lelkekkel. A föld még lakatlan levén, szájából teremtett egy embert, kinek „bráhmán” nevet adott; ennek kézbesíté hirdetés végett az általa megírt „Véda” nevű szent könyveket. Mert a „bráhmán” a vadállatok miatt nem szentelhetette magát nyugodtan a Védák tanulásának, Brahmá saját jobb karjából „ksatrija” nevű embert teremtett, akinek mindjárt feleségül adta a bal karjából teremtett asszonyt. De mert a „ksatrija” éjjel-nappal „bráhmán” fivérét őrizte a vadaktól, nem volt ideje megkeresni kenyerét; Brahmá tehát jobb combjából férfit, a balból ennek asszonyt teremtett. Ennek a férfiúnak

³⁶ Brahmá az univerzum változatosságának és az élőlényeknek a teremtője. Ő maga a Visnu köldökéből kihajtó lótuszvirágon született. Négy feje és négy karja van (a négy arca közül a domborművek ábrázolásain csak három látszik). Négy arca a négy Védát képviseli, négy karja pedig a négy irányt. *Pitámahának* vagy Nagyapának is nevezik, mert Brahmá az univerzum teremtője, s ezért mindenki nagyapja. Élete végén az egész univerzum elpusztul, és Visnu testébe áramlik vissza, egészen az újabb teremtésig, amelyet Visnu kilélegzése indít el.

Visnu, Brahmá és Siva együtt alkotják a hindu háromságot. Siva a pusztító, aki a *kali-juga*, tehát a jelenlegi korszak végén eljárva a pusztítás táncát az egész univerzumot megsemmisíti. Siva a tudatlanság kötőerejének az irányítója. A Kájlász-hegyen lakik, amely a tibeti Himalájában található. Az őt ábrázoló képeken jóképű ifjú, aki olyan fehér, mint a kámför. Hamuval beszórt vétagjai erősek és simák. Három szeme van, melyek közül a harmadik a homlokán található, két szemöldöke között. Ezt a pusztítás idejét kivéve mindig csukva tartja.

Sívát háromágú szigonyával díszített templomaiban leginkább *lingaként* vagy fallosz-szimbólum formájában imádják. E linga-forma Siva ősnemző szerepét hangsúlyozva képviseli őt. Ősnemzőként ő mozdította ki egyensúlyából az anyagi energiát, rábírva azt a teremtés folyamatában való részvételre. Hitvese Párvatí, az anyagi energiát irányító félistennő. Különböző formáiban *Kálíként*, *Durgáként*, *Umáként* stb. is ismerik.

Visnu az anyagi teremtés fenntartója. Etimológiailag a *Visnu* szó azt jelenti, hogy „aki mindent áthat, mindenbe behatol”. Brahmá és Siva, akik az anyagi világban ható szenvedély és tudatlanság működéséért felelősek, csupán félistenek, Visnu pedig a Legfelsőbb Úr megnyilvánulása, aki az összes félistennek (Brahmának és Sívának is) az irányítója. Ő maga a jóság minőségének irányításáért felelős. Legfelsőbb Úrként teljes mértékben rendelkezik a hat fenséggel, amelyek a gazdagság, a hatalom, a szépség, a hírnév, az erő és a lemondás. Lemondott, mivel semmihez sem ragaszkodik az anyagi világban, bár minden az övé. Tehát fontos látni a különbséget a három istenség között. Nem egyenrangúak a hindu felfogás szerint, hanem alá- és fölrendeltségi viszonyban vannak egymással. Visnunak egy másik közismert és igen népszerű neve Náráyana. A szó a következőket jelenti: a) aki az okozati vizeket választotta lakhelyéül (Visnu az okozati óceánon fekvő teremtő meg az univerzumokat); b) aki minden emberi lény lakhelye; c) aki az emberek szívét választotta lakhelyéül; vagy d) aki minden ember végső célja.

neve „vaiszija”, földadata pedig az volt, hogy földművelés és kereskedelem által megkeresse két fivérének az ételét. Végül jobb lábából teremtette a „szúdra” nevű negyedik embert, hogy szolgálja a másik három testvérét.³⁷

Ámbár Brahmá teremtője a világnak, nincs egyetlen temploma, a 240 millió hindu közt nem akad tisztelője. Három rege van ennek az okáról. Némelyek szerint Brahmá nem fogadott a másvilágon kellő tisztelettel egy hírneves vezeklőt, aki aztán mérgeiben megátkozta. Mások szerint Brahmá elbízta magát, mint aki a mindenséget teremtette. Ezért Brahmá, a mindenható, letaszította a hét pokol alá, ahol egymillió éven át egy lábon állva vezekel, de kegyelmet majd csak azután kap, ha a földön él, mint: varjú, szúdra, vaiszija és bráhmán. A harmadik rege szerint Brahmá fajtalan gerjedelmet táplált Szaraszvati nevű leánya iránt³⁸, aki az apának szemérmetlen nézése elől kelet, észak, nyugat, dél felé menekült, de legott feje nőtt Brahmának mind a négy világtájék felé. Szaraszvati ekkor az ég felé menekült, de atyjának ötödik feje nőtt, és így ott is üldözte leányát fajtalan szemeivel. Ezt a többi isten is megsokallván, az ötödik fejet levágták; azóta négy fejjel ábrázolják. Egyik kezében „lótusz” virágot tart; számtalan leányainak egyike pedig lantjának pengetésével szórakoztatja unatkozó atyját. (A hindu regékben nagy szerepet játszik a vízi-rózsának virága. Kelyhének négy belső levele a négy fő világtájékot, nyolc külső levele pedig a nyolc mellék-tájékot jelenti. Brahmá azért tartja kezében, mert a rege szerint Visnu köldökéből egy vízi-rózsa nőtt ki, melyből aztán Brahmá született.)

Visnut, a „trimurti” második tagját első lénynek szülte az ős-tenger; köldökéből lótuszvirág nőtt ki, melyen Brahmá és Siva pihentek. Négy karja és keze van; egyben csigahéjat, másokban lótuszvirágot tart, egyik oldalán felesége, Laksmi, másikon tej-nővére, Durgá foglal helyet. Tartózkodik Vaikuntha (kellemes) nevű paradicsomnak fényes palotájában.³⁹ Drágaköveken és aranyon kívül vannak itt növények, virágok és állatok, különösen sok páva. A palota tövét a Karuna folyó mossa⁴⁰; partjain sok vezeklő éldegél nyugodtan és boldogul; élelmök kitelik gyümölcs és zöldségből, idejüket megosztják az elmélkedés és a Védák olvasása között.

³⁷ Ez a leírás szépen bemutatja, hogy a hindu társadalom négy kasztja eredetileg nem egy alá-fölé rendelt helyzetben voltak egymáshoz képest, hanem inkább egy mellérendelt szerepet fogadtak el a közös cél érdekében. Természetesen a társadalom testében is nagyobb fontossága van a fejnek (*bráhmanák*), hiszen fej nélkül nem működhet a test egy pillanatig sem, azonban törzs és végtagok nélkül (*vaisják, ksatriyák és sudrák*) a fej sem funkcionálhat sokáig önmagában.

³⁸ Szaraszvati Brahmá felesége a hindu szentírások szerint.

³⁹ Ez a lelki, transzcendentális világ, ahol semmilyen aggodalom nem létezik (Vaikuntha = aggodalom nélküli). Ez a hely felette áll az anyagi világnak, amely az emberek, az állatok, a növények és valamennyi félisteni lény lakhelye. Teológiai értelemben ez a lelki világ az, amely az örök lélek eredeti lakhelye, ahová visszatérni az élet végső célja.

⁴⁰ Ez az okozati óceán (*káрана-samudra*) az anyagi világ és a lelki birodalom határán.

Visnu fönntartja és oltalmazza a világot, sőt az istenektől is ő távoztatja el a veszedelmet. Mikor veszedelem fenyegette a Földet vagy az embereket, Visnu kénytelen volt leszállni; ilyenkor különféle alakokat öltött. Erről cikkünk másik részében lesz szó.

Sziva harmadik tagja a „trimurti”-nak. Az enyészet és rombolás istenének csak annyiban mondható, hogy az anyag folytonos változásnak levén alávetve, az egyedek eltűnnek, de új alakban ismét előkerülnek; ennek az állandó változásnak istene Sziva, aki tehát rombol, de a romokból ismét épít.

Sziva elunván magát Kailasza nevű mennyországában, leszállt a földre, ahol életét kicsapongás és vezeklés között töltötte. Feleségül vevén a hegyek királyának Párvati nevű leányát, ezer évet élt vele, amin Brahmá és Visnu annyira megbotránkoztak, hogy erőszakkal vitték vissza az égbe. Párvati behalt keservébe, de másodszor született, mint Daksa királyának Száti nevű leánya. Sziva ismét nőül vette, és fölruházta halhatatlansággal.

Ezt a boldogságot megzavarta Daksa király, aki egy nagy dáridóra valamennyi istent meghívta Sziva kivételével, aki pedig veje volt, de egy ízben nem köszönt neki. Sziva azért megjelent a cécón; mérgében kitépett a hajából egy maroknyit, és a földhöz verte, mire a fürt óriás szörnyeteggé változott, aki agyba-főbe verte a mulatozó isteneket. A napot úgy vágta arcul, hogy kiröpült minden foga; ez az oka, hogy a hinduk a napnak csak tejet, vaját, levest, érett gyümölcsöt áldoznak. A holdnak képén ma is láthatók a szörnyeteg markának nyomai.

Nagy veszély fenyegette, mikor egy buzgó tisztelőjét avval az erővel ruházta fel, hogy porrá legyen minden, amire kezeit ráteszi. Ezt az erőt mindjárt Sziváhn akarta kipróbálni; a végből közeledett hozzá, és fejére akarta tenni kezeit. Sziva csak úgy menekült, hogy törpévé változván, meghúzta magát egy üres mogyoróhéjban. A szörnyeteg mindjárt hozzáfogott Sziva kereséséhez, de ekkor előtte termett igézően szép asszony alakjában Visnu, hogy oktalan testvérét megmentse. A szörnyeteg úgy belebolondult a szép asszonyba, hogy kedvéért mosakodni ment a közel folyóra; mosakodás közben kezeivel fejét is érintvén, porrá lett. Visnu előszólította aztán öccsét, aki szintén beleszeretett Visnunak asszonyi képébe.

A hinduk fajtalan hitregéinek bálványai között legpiszkosabb Sziva. Valami gáztett miatt meztelenre vetkőzve vezeklést tartott Sziva, mit azonban hamar megunván, koldulva ögyelgett faluról falura. Ekkor értesült, hogy egy vad erdőnek mélyén egy sereg bráhmín szigorú vezeklést tart, feleségeik pedig otthon áhítatoskodnak. Fogta magát, és azonnal elment csak úgy öltözetlenül koldulni az asszony nép közé avval a szándékkal, hogy el-

csábítsa őket. Hogy célt érjen, elbűvölte áldozatait, akik kénytelenek voltak aztán mindenhova követni.

Mikor a vezeklő bráhmínok a rajtok esett csúfságról értesültek, átkot mondtak Sziváhra, aki ennek következtében elvesztette férfiasságát. Ezért honosította meg hívei között a legocsmányabb bálványozást, mely arculütése a tisztességnek.

Midőn az „aszura” nevű manók annyira elhatalmasodtak, hogy leigázással fenyegették az isteneket, Szivah vállalkozott megrontásukra. A földtekét két részre vágta, és egyik felét pajzsnak használta; Brahmát megtette fővezérnek; a 4 „Véda” (szent könyvek) volt a csatló; Visnu volt a nyilazó. A sereg csakugyan győzött, a manók mind elvesztek.

Az idők végén Szivah mindeneket elpusztít, ő maga is csak gyöngye láng alakjában fog lebegni a romok fölött.

Bálvány-szobrai között leggyakoribb, mely őt Párvati feleségével ábrázolja.

Visnu tíz leszállása.

Visnu levén a mindenségnek fönntartója, mikor nagy veszedelem fenyegette az isteneket vagy embereket, kénytelen volt személyesen közbelépni. Ilyenkor elhagyva mennyországát leszállott, és a veszély természetének megfelelő alakot öltött. A hinduk Visnunak sok ilyen leszállását regélik, de „Purána” nevű énekeik csak tízet ismernek⁴¹, melyekből 9 már megtörtént, egy pedig még ezután következik be; abban is van köztök eltérés, hogy az első őt az őskor regéivel foglalkozik, az utolsó négy ellenben történeti személyekre vagy a hindu társadalomban előfordult nagy változásokra vonatkozik.

1. Visnu hal alakban. Ezt a leszállást másként adja elő egyik „Purána”, másként a néprege. Utóbbi szerint egy szörnyeteg elnyelte a négy „Véda” könyvet, amint azok Brahmá négy szájából napvilágra jöttek. Visnu hal alakjában leszállt a tenger fenekére, fölkutatta, megölte a szörnyeteget, a 4 könyvet pedig megmentette a világ számára. – A „Purána” szerint az előző „kalpa” (Egy „kalpa”=Brahmá egy nappala és éjjelével, ez pedig = 8640 millió esztendővel.) végén az eget és földet elöntötte a tenger, mert Brahmá aludt; az alvó Brahmának szájából ellopta a 4 „Véda” könyvet a „danává”-k (gonoszok) fejedelme. Visnu hal alakot öltve, megígérte egy vezeklő királynak, hogy

⁴¹ A *Puránák* általában 24 inkarnációt sorolnak fel részletesen, s úgy tartják, hogy számában végtelen inkarnáció létezik, de közülük tíz a legfontosabb.

mikor a földet, eget és mennyországot előnti a tenger, küld neki egy nagy hajót, melyre gyűjtsön össze minden állatot és magvat. A király szót fogadott. Mikor a szélvész romlással fenyegette a hajót, előkerült Visnu nagy hal alakjában, melynek fején akkora szarv volt, hogy a hajót hozzá lehetett kötni. Visnu aztán megölte a „danává”-k fejét, a „Véda” könyveket visszaadta Brahmának, a vezeklő királyból pedig lett a jelen „kalpá”-nak „manu”-ja vagyis a most élő emberiségnek ősapja.

2. Visnu teknősbéka alakban. Az istenek és manók óhajtván elnyerni a halhatatlanságot, Visnu tanácsára a tej-tengerből vaját köpültek, hogy aztán vajból készítsenek ambróziát. Tenger köpüléséhez legalábbis hegy kellett; Visnu tanácsára a Mandara hegyet választották. Hanem a munkába belefáradtak az istenek és a manók; a Mandara hegy süllyedni kezdett, de a teknősbékává változott Visnu alája került, és hátán tartotta, míg a megpihent Istenek és manók folytatták a köpülést, és elkészült az ambrózia; megjegyzendő, hogy ez a görög név valószínűleg származéka a szanszkrit „amrita” szónak, mely halhatatlanságot jelent.

3. Visnu vadkan alakban. Egyik rege szerint egy óriás hátára kapta a földet, és levitte a pokolba; Visnu vadkan alakban betört a pokolba, megölte az óriást, agyaraira vette a földet, és visszahelyezte az ég alá. Más rege szerint a vízözön után a föld a tenger mélyén hevervén, Brahmá panaszkodott Visnunak, hogy nincs hova szállásolnia azokat a lényeket, melyeket teremteni szándékozik. Visnu azonnal malac lett egy kocában, és nagy vadkanná növekedvén, leszállt a mélységbe, és agyarain fölhozta a földet. A disznóalakot úgy megkedvelte, hogy egy darabig az erdők sertéseivel élt, és malac ivadékot is hagyott hátra.

4. Visnu oroszlán-ember alakban. Hiranija (Hiranyakasipu – a szerk.) nevű manó Brahmától azt a kiváltságot nyerte, hogy nem ölhető meg se éjjel, se nappal, – se házában, se házán kívül – se isten, se ember, – se állat, se víz, se tűz, se kard által. Kevélységében arra vetemedett, hogy kiirtja az istenek tiszteletét, és magát fogja imádatni. Egyetlen fiát azonban nem tudta megnyerni tervének sem hízelgés, sem fenyegetés által. Egy ízben estszürkületkor házában küszöbén ült, és csúfolódva kérdezte fiát:

- Hol a te istened?
- Mindenütt, felelte a fiú.
- Ebben a mozsárban is?
- Ott is!

Hiranija fogta a nehéz törőt, és döngötte a mozsár fenekét. A mozsárból oroszlán-ember ugrott ki, és széttépte a manót, akin nem segített a Brahmától

nyert kiváltsága, mert mikor a dolog történt, nem volt se nappal, se éjjel stb. Az oroszlán-ember Visnu volt.⁴²

5. Visnu törpe bráhmín alakban. [...] Élt a rege szerint valaha egy hindu vezeklő, aki életszentségének jutalmául megkapta az uralmat a három világ, ú.m. a föld, ég és pokol fölött. Királyi vérből származott, mert különben nem áldozhatott volna föl száz lovat. Közbe legyen mondva, a lónak föláldozása nem is könnyű földadat a hinduknál, mert az áldozatnál jelen kell lenni India összes királyainak; tehát csak olyan fejedelem mutathatta be, aki egész India fölött uralkodott, ilyen pedig kevés volt. Hanem aki száz ízben bemutatta, az igényt tartott az Indra névre, vagyis az ég ura lett. Miután a mi vezeklőnk ezt megcselekedte, hatalmát annyira kezdé éreztetni az égiekkel, hogy az istenek uralmokat féltették. A bajnak elejét venni Visnu vállalkozott. E végből a törpe bráhmín alakjában jelent meg a vezeklő előtt, kit arra kért, adjon neki házat építeni csak akkora telket, amekkorát három lépéssel megléphet. A vezeklő hajlandó is volt a kérést teljesíteni, de neje cselet gyanítva, ellenszegült. A vezeklő azonban meg akarva tudni, hogy ki az úr a háznál, már szájába vette a vizet, hogy hindu törvény szerint az ígélet megpecsétlése végett a törpe bráhmín kezeire locsolja. Felesége azonban csillag alakot öltve, betömte a száját; a vezeklő törrel fúrt helyet a víznek, és meglocsolta a törpe bráhmín kezeit. Amint a kötés érvényes volt, Visnu egy lépéssel meglépte a földet, másikkal az eget; harmadikat már nem levén hova lépnie, a vezeklőtől kérdezte, hova lépjen? A vezeklő azt felelte mérgében: fejemre. Visnu meg is tette, és a vezeklőt letaszította a pokol mélyére.⁴³

6. Visnu mint Paraszu-Rama. Ennek és a következő három leszállásnak történeti háttere van; a Paraszu-Rama-féle leszállás visszhangja annak a véres küzdelemnek, melyet a bráhmín és ksatria kaszt az uralomért vívott. Elő-India meghódításának értelmi szerzői és intézői a testi és értelmi tehetségeik által a többi néposztály fölött álló bráhmínok voltak; mivel azonban a csatatéren a ksatriák véreztek, nem szívesen hajtották nyakukat az uralom fényében sütkérező bráhmínok jármába; ebből súrlódás, vérengzés, olykor élethalál-harc keletkezett, melyből régebben a bráhmínok kerültek ki mint győztesek. Ilyen küzdelem szolgáltatta az anyagot Visnu következő regéjéhez.

⁴² Visnu ember-oroszlán (Naraszimha) formája Hiranyakasipu démon palotájának egyik oszlopából nyilvánult meg a *Puránák* szerint.

⁴³ A szentírások elbeszélése alapján ez a király (Bali Mahárádza) önként meghódolva ajánlotta fel a fejét Visnu harmadik lépése számára. Alázatos hívétül szegődve végül Visnu az alsóbb bolygórendszerek egyik uralkodó királyává tette őt.

remete isteni sugallat által értesült, hogy Visnu megszületett Rama-Csandra név alatt egy királyi családban. Viszvamitra addig kunyorált, míg a király a fiúnak nevelését rábízta.

Ekkoriban a földre szállott Visnu felesége is; ez pedig imígyen történt. Említett Ravana zsarnok úgy kifosztotta a bráhmínokat, hogy már nem tudta rajtok megvenni az adót sem; azt a rendeletet adta tehát ki, hogy egyebük nem lévén, vérökkel adózzanak. Amint azonban megérkezett a csupor a vérrel, szárazság, ínség kezdte az országot sanyargatni. Ravana a csuprot elásatta az ellenséges királynak a földjén. Az ínség most ezt az országot sanyargatta; a különben jámbor király el nem tudta képzelni, miért haragudtak meg rá az istenek; a tanácskozní összehívott remeték úgy vélekedtek, hogy az ínség csak akkor szűnik meg, ha a király kimegy szántani, felesége pedig vetni. Amint a király szántott, megakadt az ekevas valamiben. A vérrel telt csupor volt ez, melyet mikor fölnyitottak, csudaszép leány nőtt ki belőle, aki Szita nevet kapott.

Sok kérője akadt Szitának, de a király azt határozta, hogy az kapja meg, aki Szivah istennek a palotában lévő nyílával löni képes. Megjelent a próbára Ravana is, de szégyent vallván bosszút esküdve távozott. Valamennyi kérő között csak Rama-Csandra tudott löni a nyíllal, Szita tehát felesége lett.

Rama-Csandra szép nejjével visszatért királyi atyjához; véletlenül megbántván egy bráhmínt, ez azt az átkot szórta rá, hogy veszítse el isteni természetét. El is veszítette, ami nagy kárára vált, mert atyja halála után nem ő, hanem egyik öcscse lett uralkodó. Laksmana nevű másik öcscsével és Szitával 12 évig koldulva járta be Indiát, míglen az utána leselkedő Ravana elrabolta tőle feleségét. Rama-Csandra a majmok és medvék királyaival szövetkezve kiszabadította Szitát, és visszatért szülőföldjére, hol fivére önként átengedte neki a trónt. Halálát kétféleképen regélik. Némelyek szerint annyira gyötörte nejét féltékenységgel, hogy Szita a föld gyomrába menekült előle; amikor a férj meggyőződött neje ártatlanságáról, utána ment a földbe. Mások szerint Laksmana öcscsét annyira gyötörte, hogy az beleölte magát egy folyóba; Rama-Csandra úgy engesztelte ki bűnét, hogy szintén vízbe ölte magát.

Visnunak ez a leszállása a ksatria kasztnak győzelmét jelenti a bráhmínok fölött, mert míg előbb bráhmín alakot öltött, itt mint ksatria veri le összes ellenségeit.

8. Visnu mint Bala-Rama. Ez a leszállás azért különös, mert Bala-Rama fivére volt Krisnának, aki szintén Visnunak alakja. Bala-Rama hűséges pajtása és bajtársa volt Krisnának. Mint különös érdemét említik, hogy ösztökével legyőzte Pralamba óriást, kinek ezer karja volt.

A „tréta-juga” (második korszak) idejében élt Dzsamadagni előkelő bráhmín, akinek Rénuka felesége egy királynak a leánya volt, tehát a ksatria kasztból született. Az ebből a házasságból született fiú nem az apjára, hanem az anyjára ütött, vagyis bráhmín volt ugyan, de harcias természetű. Szivah istennek megtetszván a vitéz fiú, elkérte szüleitől, hogy az ő mennyországában befejezze nevelését.

Dzsamadagni bráhmín és felesége annyira kitűntek vezeklő életök által, hogy az istenek rájuk bízta a Kamadhénu tehenet; ez volt a jámbor házaspárnak veszte. Egyik király a remetéskedő házaspár erdejében vadászván, meglátta szegényes viskójukat, betért oda és vendégséget parancsolt a maga és kísérete számára. Dzsamadagni az ő szorultságában az égi tehénhez fordult, és nem hiába, mert a tehén fényes lakomát rendezett a királynak, étkezés után pedig a remete mesés ruhákkal és drágakövekkel ajándékozhatta meg vendégeit. A király megtudván, hogy ez a sok kincs a tehéntől ered, el akarta azt vinni, Dzsamadagni mentegetődzött, hogy a tehén az isteneké, de a király megparancsolta embereinek, fogják el az állatot. Hanem könnyebb volt ezt parancsolni, mint végrehajtani, mert a tehén a katonák nagyobb részét ledöfvén, fölemelkedett az égbe. A dühöngő király hadsereggel jött vissza, és megölette a vezeklőt, kinek felesége aztán önként égette el magát azon a máglyán, melyen a férjnek hullája elhamvadt.

A szomorú véget ért szülőknél fia vígan élte világát Szivah mennyországában. Mikor azonban a Kamadhénu tehén értesítette a történekről, leszállt a földre megbüntetni az elbizakodott ksatria kasztot. Legelőször a gonosz királyt és hadseregét tette tönkre: azután országról országra ment, halálra keresve mindenütt a büszke ksatriákat, akik még 21 vészett csata után is folytatták az ellenállást. Ez a dac úgy elkeseríté az ifjút, aki tulajdonképpen Visnu volt Paraszu-Rama név alatt, hogy elhatározta a ksatria kaszt teljes kiirtását. Meg is cselekedte ezt, csak a nőknek kegyelmezett, akiket aztán bráhmínok vettek el, hogy ki ne vesszen a kaszt. Mikor ezt a munkát elvégezte, megpihenni a bráhmínok közé ment, kiket fölszabadított a ksatriák járma alól; de a hálátlanok még szállást sem adtak neki. Paraszu-Rama büntetésül azt rendelte, hogy ezek a bráhmínok haláluk után szamaraknak szülessenek.

7. Visnu mint Rama-Csandra. Ez a leszállás arról nevezetes, hogy 60.000 esztendővel előbb meg volt jövendőlvé. Történetét elmondja 25.000 párversben a Ramayana hősének, melynek rövid vázlatát adjuk. Ceylon szigetén Ravana király Brahmá és Szivah istenektől akkora hatalmat nyert, hogy enyészettel fenyegette a menyet és a földet. Mindenki tudta, hogy ezt az istentagadó szörnyet csak a földre szállott Visnu törheti meg. Viszvamitra

9. Visnu mint Buddha. Mese és történet vegyül össze Visnu eme leszállásában. A főszereplő benne Buddha, akinek családi neve Csakja volt. Királyfinak született 623-ban Kr. e. Ifjúságát kicsapongásban töltvén, 29 éves korában elszökött a királyi palotából, és beállott vezeklőnek; mint ilyen kapta híveitől a „Buddha” (megdicsőült) nevet. A Brahmá-féle bálványozás tana szerint: a bráhminok az isteneket, a ksatriák a bráhminokat, a vaisziják és szúdrák az előbbi két kasztot szolgálni vannak teremtve. A ksatriák mint katonák nem nyugodván bele, hogy a bráhminokat szolgálják, véres harcok után elismerték ugyan a bráhminok magasabb eredetét, de a hatalmat kezökbe kerítették mindenkorra. A vaisziják és szúdrák véreket ontották ugyan e harcokban, de az államkormány végleges megállapításakor nem nyertek semmit. A bráhmin és ksatria kaszt sokkal összetartóbb volt, semhogy a másik két kasztnak szervezetlen durva tömege a törvényhozás vagy háború küzdterén mérkőzhetett volna vele. Azért indította meg ellene Buddha vezérlete alatt a harcot vallási téren. Amiben a hindu köznép felnőtt, attól a bálványozástól elszakadni nem tudott rögtön. Innen van, hogy Buddhában az ismét leszállott Visnut látta. Indiában ez a vallási harc Buddhára kedvezőtlenül végződött, mert a szövetséges bráhmin és ksatria kaszt kiűzte Buddhát és követőit. Annál több követője van Ceylon, Tibet, Burma, Kína, Japánban.

9. Visnu ló alakban. Az utolsó leszállás a Káli-juga, vagyis a jelen világunk végén 417 ezer esztendő múlva lesz, amikor a földön gonoszságnál egyéb nem létszen. Visnu bráhmin alakban fog születni Szambatagrama városban a Visnu-Szarma családból Kalki név alatt. Karján pajzsot, kezében fényes kardot tartva, hófehér lovon járja be akkor a földet, és irtja ki a bűnösöket. A nap és a hold elsötétülnek, a föld megindul, az égboltozat összezakad, az Adiszéka kígyó lángba borítja a mindenséget. Az enyészet lefolyása alatt a lényeknek magvai összegyűlnek a lótnak virágkelyhében, és a pusztulásra új világ következik, melyben az ártatlanság uralkodik. – Mások szerint nem Kalki létszen Visnu, hanem az a hófehér paripa.⁴⁴

* * *

A hinduk hiszik Visnunak egyéb leszállásait is, melyek között legnevezetesebb Krisna, akit istentagadóink nem szégyenlenek Krisztussal összehasonlítni. A Krisna-féle leszállásnak hívei a 8. szám alatt említett Bala-

⁴⁴ Visnu Kalki inkarnációja nem azonos az ő „ló inkarnációjával”. Ez utóbbit Hayagrívának nevezik.

Rama leszállást elvetve, helyére a 9-ik számot teszik, és így Visnu legutolsó és legtökéletesebb megjelenésének Krisnát tartják.⁴⁵

A legtöbb Visnu-imádó hindu által elfogadott eme 10 Visnu-alak mellett még kerekszám 1000 megjelenését hiszik; a buzgó hinduk ezt az ezer nevet naponkint elmondani kötelesek lévén, hogy a számításba hiba ne történjék, zsinagra fűzött 100 kisebb és 8 nagyobb golyócskán eszközlik az olvasást; ezt a készüléket sem átallják istentagadóink a szentolvasáshoz hasonlítani.

Mint említettük, a hindu pogányságnak már keresztények között is erőlködnek híveket szerezni (Buddhista káté. Európaiak használatára összeállította: Szubhádra Bhikshu. Mármaros-sziget. Mayer és Berger könyvk. 1883); e bálványimádás megbélyegzése végett tehát kénytelenek vagyunk a többi között még legtisztességesebb Visnunak tiszteletéből rámutatni egy piszkos részletre. Ugyanis Visnu templomaiban nőszemélyek laknak ama ürügy alatt, hogy Visnu feleségei, de máskülönbén undok szenvedélyek eszközei; ha e boldogtalan lények elhervadtak, az illető templom előljárósága kitaszítja őket, de hogy Visnu híveitől alamizsnát kapjanak, izzó bélyegzővel a Kali-juga Laksmi (Szó szerint: a jelen világnak Laksmi-ja; Laksmi Visnunak felesége – a lep szerkesztője) nevet sütik mellökre.

⁴⁵ A *Puránák* leírásai szerint a szövegben felsorolt inkarnációk végső forrása nem Visnu, hanem Krisna Maga. Ezért nem sorolják az isteni inkarnációk közé, hiszen Ő nem az, hanem ő a végső eredet. Krisna és bátyja Balaráma imádata széles körben elterjedt Indiában. Imádata talán a legnépszerűbb vallásos folyamat a hinduk körében. (Lásd még az 56. lábjegyzetet is!)